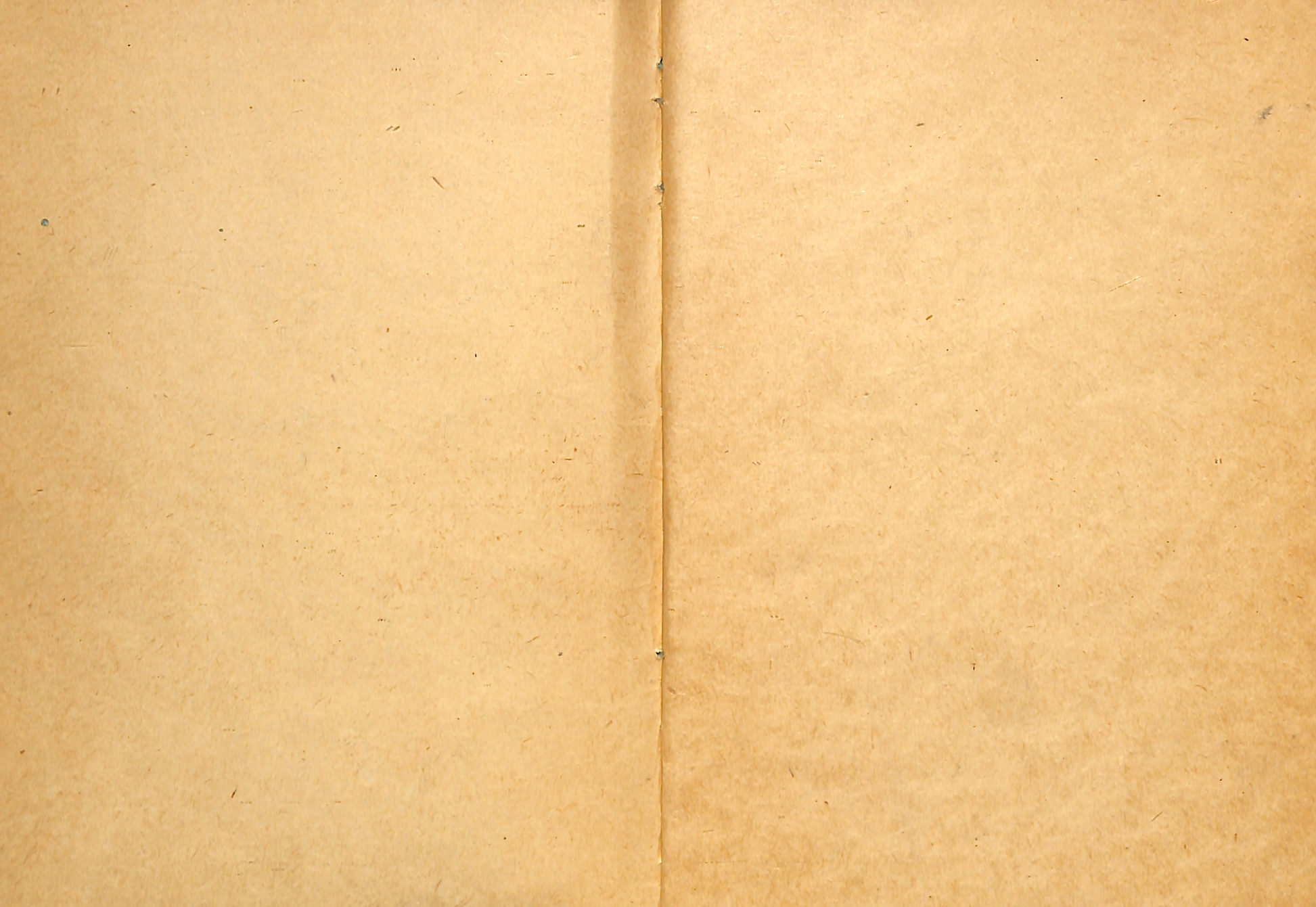

4910

1910

2010

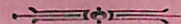

ՆՈՐ ՓՆԶԱԿ

ԳՐԲՈՅԿ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՓՈԲՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Ը. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2002

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ

1910

491.99-8
Կ-93

յ-3 29

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Պ. ՊԱԼԵՆՅ ԳՐԱՏԱՆ

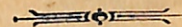
491.99-8 Printed in Turkey

ՆՈՐ ՓՆԶԱԿ

ԳՐԲՈՅԿ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՓՈԲՐԱՀԱՍԱԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՅԿԵՐԱԶԱՐԳ

Ը. ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

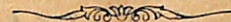
Կ. ՊՈԼԻՍ
ԳՐԱՏՈՒՆ Պ. ՊԱԼԵՆՅ

1910

11879

Printed in Turkey

ՆՈՐ ՓՆՋԱԿ

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Օ. ԱՐԶԱԽԻՄՅԱՆ
№ 57

649
40

1. — ՄԵԾ ՄԱՆՁ ՄԸՆ ԵՄ

Անցած տարի, ըստուգապէս
Փոքր էի դեռ, բայց քանի որ
Կարդալ, գրել գիտեմ այսօր,
Չափահաս մեծ մանչ մըն եմ ես:

Մօրըս ծունկին վրայ, հերու
 Կը տեանէին զիս միշտ նստած.
 Փոքր էի դեռ ես անկասկած,
 Բայց ա՛լ եղած եմ վեց տարու:
 Հիմա կ'երթամ մանկապարտէզ,
 Կը սորվիմ շատ դասեր դըժուար,
 Պայուսակս ալ, կախ ունէս վար՝
 Կ'ըսէ թէ մեծ մանչ մըն եմ ես:
 Մըտիկ կ'ընեմ վարժապետին
 Խօսքերն ու միտք կը պահեմ լաւ,
 Եւ ինչ շատ գոհ է հարկաւ
 Որ աչքերն ինձ միշտ կը ժպտին:

ԲԱՌԵՐ. — Ստուգապէս՝ ստուգիւ, իրաւ: Հե-
 րու՝ անցած տարի: Անկասկած՝ տարակոյս չկայ որ:

2.— Ա Ռ Ա Ի Օ Տ

Առտու է:

Արեւը ծագեր է: Ամէն կողմ
 լոյս է: Թռչունները շատոնց ար-
 թընցեր են և անուշ անուշ կը
 գեղգեղեն ծառերուն վրայ: Գոր-
 ծաւորները գացեր են իրենց գոր-

ծին: Հայրիկս ալ կանուխ ելեր՝
 հիմայ անշուշտ կ'աշխատի:

Իսկ ես՝ այս որչա՛փ պառկեր
 եմ: Շուտով ելլեմ, եթէ ոչ՝ ուշ
 պիտի մնամ դասերէս:

Մայրիկս նախաճաշը պատրաս-
 տած է արդէն: Երթամ լուաց-
 ուիմ, հագուիմ և նախաճաշս ը-
 նեմ, որպէս զի ընկերներուս հետ
 դպրոց երթամ:

Ի՛նչ անուշ բան է դպրոց եր-
 թալը, առտուն կանուխ, սիրելի
 ընկերներուս հետ թեւ թեւի:

ԲԱՌԵՐ. — Դեղգեղեղ՝ թռչուններուն երգելը:

3.— ՄԵՐ ԱՅՍՈՐՈՒԱՆ ԴԱՍԸ

Դասատուն այսօր բաւ.

— Տղաք, ամէն բան իր ժամա-
 նակը ունի. խաղի ատեն պիտի
 խաղաք, գործի ատեն պիտի աշ-

խատիք : Եթէ լաւ աշխատած ըլ-
լաք, աւելի համ պիտի առնէք
զբօսանքէն : Զբօսանքը աշխատո-
ղին իրաւունքն է :

Միտքս պիտի պահեմ այս
դասը :

4. — ՍԻՐԱԾՆԵՐՍ

Կը սիրեմ մայրիկս անուշ, խելացի
Որ կուտայ ինծի համբոյրներ հազար
Եւ որ ա՛յնքան շուտ կը ներէ ինծի,
Ամէն անգամ որ ըլլամ քիչ մը չար :

Կը սիրեմ հայրիկս որ միշտ կ'աշխատի
Շահելու համար մեր հացն ու պարէն

Եւ որ խոնջէնքն իր մոռցած կը ժպտի
Նոր բարենիշ մը երբ յանձնեմ իրեն :

Կը սիրեմ նաեւ իմ բարի մեծ մայր
Որ գիտէ սիրուն հէքեաթներ առատ
Ինչպէս նաեւ իմ ազնիւ մեծ եղբայր,
Որ իմ դասերուս միշտ կուտայ խրատ :

ԲԱՌԵՐ . — Պարեն՝ տեսակ տեսակ ուտելիք,
Խոնջեմք՝ յոգնութիւն : Առաս՝ շատ :

5. — ԻՐԻԿՈՒՆ

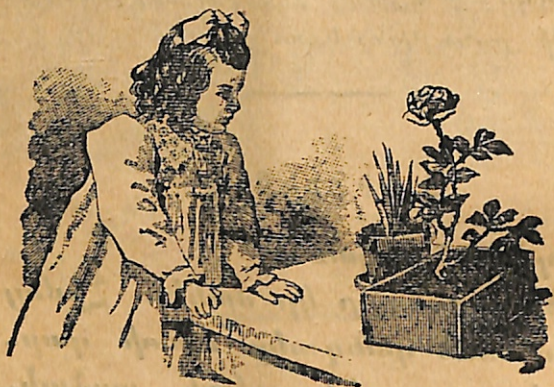
Իրիկուն եղաւ :

Արեւը մարը կը մտնէ : Հիմայ
դասատուն զանգակը պիտի զար-
նէ և դպրոցէն պիտի արձակ-
ուինք :

Ընկերներ՝, շուտով տուն եր-
թանք : Քիչ վերջը պիտի մթնէ :

Մինչեւ իրիկուն աշխատեցանք
և աղուոր բաներ սորվեցանք : Հի-
մայ հանդիստ պիտի առնենք և
պիտի զբօսնուինք :

Այսօր ի՛նչ որ սորվեցայ, իրի-
կունք հայրիկիս պիտի պատմեմ :
Եւ պառկելէ առաջ՝ վաղուան դա-
սերս պիտի պատրաստեմ :

6.—ՎԱՐԴ

Պզտիկ ճերմակ, դեղին վարդ,
Պատուհանիս սիրուն զարդ,
Ի՛նչ աղուոր գոյն, բոյր ունիս
Որ ամէնէն կը սիրուիս :
Ես ալ արդեօք չե՞մ կրնար
Սիրուիլ միշտ ու անդադար :

Պզտիկ տղաք, լաւ գիտնանք,
Երբ ազնիւ բոյր ունենանք,
Տեպք մը մաքուր ու անմեղ
Կը սիրեն մեզ ամէն տեղ :

ԲԱՌԵՐ .— Անդադար՝ չարունակ, միշտ : Ազնիւ՝
լաւ, աղուոր : Բոյր՝ անուշ հոտ : Տեսք՝ կերպա-
րանք :

7.—Ի՞ՆՉ ԳՈՅՆ ՈՒՆԻՆ

Կաթը, Շապիկը, Ոսկին, Աղը,
Ածուխը, Շրթունքները, Յարդը,
Արծաթը, Մեղանը, Կրակը, Հա-
տուն ցորենը, Կաւիճը, Կարագը,
Ալիւրը, Ակուան, Զիւնը :

8.—ՆԱՐԻՆՋՆԵՐԸ

Պատանի մը՝ դարակին մէջ զետեղուած
Շատ մը անեղծ նարինջներու մէջտեղ լաւ՝
Քիչ մը փտած միակ նարինջ մը դրաւ :

Բայց իրիկուն երբոր բացաւ դուռն յան-
կարծ,

Նարինջները փտած դտաւ ամէնքն ալ :
— Բարեկամներ, կ'ուզէ՞ք բարի միշտ մնալ,
Խուսափեցէ՛ք ընկերներէն գէշ ու ցած :

ԲԱՌԵՐ. — Զեեկողա՛ծ՝ դրուած : Անեղձ՝ չվը-
նասուած : Միակ՝ մէկ հատ : Խուսափի՛ղ՝ զգուշանալ :

9.—ԵՐԿՈՒ ԹՈՋՈՒՆՆԵՐԸ

Զաւէն և Յուլակ, երկու պզտիկ
եղբայրներ, դաշտը գացեր էին :

Ծառի մը ճիւղին վրայ բոյն մը
տեսան. որուն մէջ երկու թռչուն-
ներ իրար կը կտցէին :

— Ի՞նչ կ'ընեն այս թռչուններ-
ը, հարցուց Զաւէն :

— Կռիւ կ'ընեն, պատասխանեց
Յուլակ :

— Ո՛չ, ես չեմ հաւատար, եր-
կու եղբայր պէ՞տք է ո՛ր կռիւ
ընեն :

10.—ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ

Երեկոյին
Երբ զանգակին
Սնոյշ ձայնը
Արձակուրդը
Իմաց կուտայ,
Ամէն տղայ
Կ'անցնին իրար,
Եւ անդադար
Ցատկեն, խայտան
Միաբերան :

Իսկ հապա ես,
Ուրախ սրտէս,
«Մայրիկ», կ'ըսեմ,
«Անթի եմ» :
Մայրս ալ գըլծով
Զիս զգուերով
Կ'առնէ իր գիրկ,
Ինձ կուտայ միրգ :

ԲԱՌԵՐ. — Երեկոյ՝ իրիկուն : Անդադար՝ չարու-
նակ, առանց կենալու : Խայտայ՝ ուրախանալ : Միա-
բերան՝ ամէնքը մէկ : Միրգ՝ պտուղ :

11.—ՆԵՐՍԷՍ

Օրինակելի աշակերտ մըն է
Ներսէս. միշտ կանուխ կու գայ
դպրոց, և ուշադրութեամբ դաս
կը սորվի:

Դասարանին մէջ շատ չի խօսի
սիր, ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէ
դասատուին ըսածները և իր
ընկերներուն անհանգստութիւն
չի պատճառեր: Ժամանակն ալ
պարապ չանցըներ, և միշտ կը
կարգայ, չհասկցածը հարցընելով
դասատուին:

Ասոր համար է որ կ'ըսեն թէ
Ներսէս ժրջան տղայ մըն է:

ԲԱՌԵՐ.— Օրինակելի՝ ուրիշներուն օրինակ ըլլալիք: Ժրջան՝ աշխատող:

12.—ՄԱՆԿԻԿ ԵՒ ԶՆՃՂՈՒԿԸ

Մ Ա Ն Կ Ի Կ Ը

Աղու՛ր ճնճղուկ, ո՛ւր կը թռչիս,
Շուտ մի՛ փախչիր, մի՛ ձգեր դիս.
Տե՛ս քուկին միւս ընկերներուդ՝
Հաւին, բադին ես կուտամ կուտ:
Նստէ՛ խելօք, մօտս եկո՛ւր,
Վախկոտ մ'ըլլար, ո՛ւր կ'երթաս, ո՛ւր...

Զ Ն Զ Ղ Ո Ւ Կ Ը

Եղբայր, ի՞նչպէս չըլլամ վախկոտ
Երբ թշնամին որո՛շ է հող:
Արդեօք ինչո՞ւ կը մոռնաս դուն
Թէ կը սպասէ քովըդ կատուն:
Երբ բարիք ընել կ'ուզես

Նախ վաճառէ չարը մօտէս .

Ետքը գիրկդ կրնամ գալ ես :

ԲԱՌԵՐ. — Որոշ՝ յայտնի, տեսնուող :

13. — ՍԻՐՈՒՆ ԱՂՋԻԿԸ

Վարդուհի պզտիկ աղջիկ մըն է : Ամէն մարդ կը սիրէ Վարդուհին : Օր մը մայրիկը հարցուց թէ ի՞նչու ամէն մարդ գինքը կը սիրէ :

Վարդուհի քիչ մը մտածելով պատասխանեց .

— Զեմ գիտեր, մայրիկ, ես ամէն մարդ կը սիրեմ, կարելի է

անոր համար է որ ամէն մարդ ալ գիտ կը սիրէ :

Որչա՛փ ճիշտ էր Վարդուհիի պատասխանը :

14. — ԾԱՂԻԿԻ ՀԱՄԱՐ

Ի՞նչ կը կռուրտիք, Սիրո՛ւն և Խորէն

Ձեր սիրտին խորէն,

Կ'արժէ՞ որ արդեօք ծաղիկի համար

Ո՛հ անգըթաբար

Ձիրար հրմշտէք, ծաղրէք ու վերջէն

Ծառերուն մէջէն

Սիրտերնիդ կոտրած դէպի տուն դառնաք

Խիստ արագ արագ :

Կեանքի մէջ ա՛յնքան հոգեր կան, տղա՛ք,

— Անանկ մի՛ խնդաք, —

Որ չարժեր երբեք կռուիլ չարաբար

Ծաղիկի համար :

ԲԱՌԵՐ. — Անգրաբար՝ առանց գութի, չարու-
թեամբ : Խիստ՝ չատ : Արագ՝ շուտ : Զարաբար՝ չա-
րութեամբ :

16.—ԲԱՐԻ ԸՆԿԵՐԸ

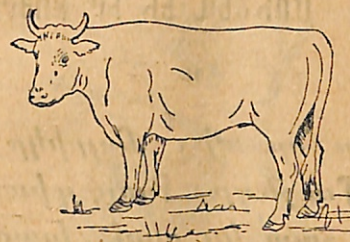
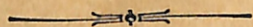
Դաշտին մէջ կը պտտէի, երբ
 ոտքիս տակ կէս մը չորցած ծաղիկ
 մը տեսայ:

Այս ծաղիկը անուշ հոտ մը
 ունէր: Վերցուցի զայն, հոտուը
 տացի և ըսի.

—Դուն որ այնքան անուշ կը
 հոտիս, ըսէ՛, արդեօք վա՞րդ ես:

Ծաղիկը պատասխանեց.

—Ոչ, ես վարդ չեմ, բայց ա-
 տեն մը վարդերու հետ ապրեցայ.
 անոնցմէ առած եմ իմ անուշ
 հոտս:

17. ԵՐԵՔ ԵՁԵՐԸ

Երեք եղեր, իրարմէ միշտ անբաժան
 Դաշտերուն մէջ կ'արածէին միաբան
 Չունէին բնաւ գայլէն վախ:
 Օր մը, սակայն, իրարու հետ գըժտեցան.
 Չար գայլն եղաւ շատ ուրախ.
 Բաժնուած էին անոնք:—Շատ զիւրաւ
 երեքն ալ զատ զատ բղքտեց կերաւ:

ԲԱՌԻՐ. — Անբաժան՝ իրարու հետ ապրող,
 իրարմէ չբաժնուող: Միաբան՝ իրարու հետ սիրով:
 Գժտիլ՝ սրդողիլ:

18.—ՄՈՒՇԵՂ ԵՒ ԻՐ ՔՈՅՐԸ

Ա.

Ամառ օր մը, մայրիկը դպրոց
դրկեց Մուշեղը: Բայց գիտէր թէ
զաւակը շատ կը սիրէ խաղը: Եւ
կրնար ըլլալ որ դպրոցէն փախչի,
ուստի քոյրն ալ մէկտեղ դրկեց:

Օգը շատ տաք էր: Մուշեղ մը-
տածեց թէ աւելի աղէկ պիտի
ըլլայ գետափը խաղալ, քան դըպ-
րոց երթալ: Այնպէս ալ ըսաւ
քրոջը:

—Ո՛չ, ո՛չ, պատասխանեց քոյ-
րը, ես խաղալու ժամանակ չունիմ:
Քեզ դպրոց տանելէ վերջը, շու-
կայ պիտի երթամ, բուրդ, ասեղ
և ուրիշ շատ մը բաներ պիտի գը-
նեմ և մայրիկին պիտի տանիմ:
Տունը երկուքս մէկ պիտի աշխա-
տինք, որպէս զի ուտելիքի դրամ
չարենք:

Այդ միջոցին տղան մեղու մը
տեսաւ, որ ծաղիկէ ծաղիկ կը
թռչտէր, և ըսաւ.

—Երանի՛ թէ մեղու մը ըլլայի,
ա՛լ բնաւ հոգ չէի ունենար, ո՛չ
դաս, ո՛չ դիր:

—Կեցի՛ր, ըսաւ քոյրը, կը կար-
ծես թէ մեղուն անգո՞րծ է: Ան
ծաղկէ ծաղիկ կը թռչի, հիւթ
կը հաւաքէ և մեղր կը շինէ, ձը-
մեռուան պաշար պատրաստելու
համար:

Այս խօսքերը ըսած ատեն մե-

դուն թռաւ և չիտակ փեթակը գնաց :

ԲԱՌԵՐ .— Գեղայի՝ գետին եզերքը : Պաշար՝
ուտելիք : Հաւաքել՝ ժողվել : Անգործ՝ չաշխատող :

19. ԵՐԳ

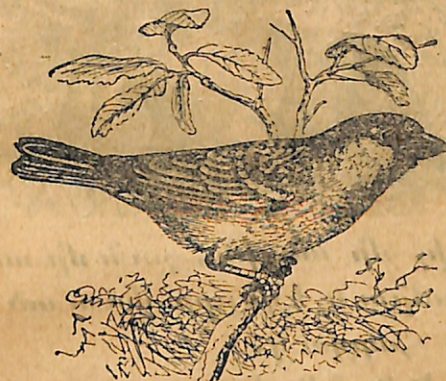
Ո՛հ, ձմեռը գնաց հեռուն,
Բարի եկաւ աղուոր գարուն :
Թռչունները բոյն կը չինեն,
Թիթեռնիկը եկաւ նորէն :

Երկինք կապոյտ է և պայծառ,
Ծաղիկ հագան պարտէլ ու ծառ,
Պղտիկ տղաք, սիրուն տղաք,
Ի՞նչ կեցեր էք, եկէ՛ք խաղանք :

20.— ՄՈՒՇԵՂ ԵՒ ԻՐ ՔՈՅՐԸ

Բ.

Քոյր և եղբայր ճամբան շա-
րունակեցին . թռչուն մը կ'երգէր
ճիւղի մը վրայէն : Մուշեղ ըսաւ .

— Աղէկ գիտեմ որ սա թռչ-
ունը գործ չունի : Ի՞նչ լաւ կ'ըլ-
լար որ մինչեւ իրիկուն նստէի
հոս, ծառերուն տակ, իր անուշ
երգը մտիկ ընելու համար :

Բայց քոյր պատասխանեց .

— Տե՛ս, տե՛ս . թռչունը վար

Թռաւ և յարդի շիւղեր ժողվեց
և զանոնք իր բոյնը կը տանի. այդ
յարդով և փետուրով ու մամու-
ռով բոյն մը պիտի շինէ : Պարսպ
կենալու ժամանակ չունի :

Քիչ մը անդին, չուն մը տեսան
որ ճամբուն եղերքը փռուած էր :
Տղան հարցուց .

— Կրնամ խաղալ սա չունին
հետ . յայտնի է թէ ընելիք բան
մը չունի :

Ճիշդ այդ պահուն մարդ մը
սուլեց : Շունը անմիջապէս ոտքի
ելաւ, և մարդուն հետ մէկտեղ
գնաց ոչխարներուն ետեւէն :

— Կը տեսնե՞ս, ըսաւ այն ա-

տեն քոյրը : Այս չունն ալ պարսպ
չէ, ան հովիւին կ'օգնէ, ոչխար-
ները գայլերէն պաշտպանելու հա-
մար :

Մուշեղ տեսնելով որ բոլոր մե-
ղուները, Թռչունները և անա-
ռունները կ'աշխատին, գործ մը ու-
նին, ըսաւ .

— Քանի որ այսպէս է, ես ալ
դպրոց երթամ և դասերս սովորիմ :

Քոյրը շատ գոհ մնաց Մուշեղի
այս խօսքէն :

ԲԱՌԵՐ . Շիւղ՝ պզտիկ ճիւղ :

21. ձիի ձիի

Թռչնիկն երբոր կը թռչի
Անտառին մէջ, ծառէ ծառ,
Իր ձայնն՝ աղօթք մ'է պայծառ,
ձիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ...

Հաճոյ սրտի, ականջի
եղանակներ մանկական՝

Կրկնենք զանոնք ուր որ կան,
ձիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ...

Եւ մեր վրայ թո՛ղ հանգչի
Վերէն, Յիսուս մանուկին
Անուշ ժըպիրն հրճուագին,
ձիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ...

Եւ Աստուած ալ թող հաճի
Մեզի զրկել երկինքէն
Դեղձանիկներն որ երգեն
ձիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ, ճիւ...

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԲԱՌԵՐ.—Թոչնիկ՝ պզտիկ թռչուն: Հաճոյ՝
հաճելի, ախորժելի, անուշ: Մանկական՝ տղոց յա-
տուկ: Հրճուագին՝ անուշ:

22.—ԱՐԶԵՍՏՆԵՐ, ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ատաղձագործը և հիւսնը փայ-
տի վրայ կը գործեն: Ատաղձա-
գործը կը շինէ դռներ, սեղաններ,
պատուհաններ, տախտակներ, ևն.:
Ան կը գործածէ գործասեղան,

սղոց, գշիւ, տապքղեր (րէնտէ),
խարաբուղ (մեծ րէնտէ), եռան-
կիւն, կանոն, կարկին և այլն:

Հիւսնը կը շինէ գերաններ,
մարդակներ, և այլն: Իր գործիք-
ներն են ուրագ, սղոց, գշիւ, և այլն:
Դարբինը կը գործէ երկաթ և
պղինձ կը դնէ կղպանքներ, պա-
րուհակներ, և կը գործածէ մա-
մուլ, դուր (զըմպա), մուրճ, պտու-
տակի բանալի (դօռնօվիտա), խար-
տոց:

23. ԳԱՌՆՈՒԿՆԵՐ

Տըլաք, տեսէ՛ք ձեր մօտիկ
Մինչ ոչխարներ խատուտիկ
Կ'արածեն:

Իրենց քով կան զիրգ ու զիւր
Գառնուկներն, իրենց ձագեր
Նորածին:

Գառնուկներուն պէս և դուք
 Որ չունիք հոգ, մըտամբաւք
 Ու ցաւեր,

Տըղա՛ք, դուք որ, խնդաղին
 Կը կայտուէք ձեր ծնողքին
 Քոյն ի վեր,

Մի՛ թափառիք շատ ճամբան,
 Ձեզ կը պակսի դեռ շատ բան.
 Գիտցէք թէ

Ձեր հովուուհին դեռատի

Ձեր մայրն է որ միշտ պիտի
 Ձեզ կրթէ:

Դուք պէտք ունիք ամէն օր,
 —Մինչեւ ըլլաք մեծ անօր
 Խընամբին,

Ձեզմով չունի հանգիստ ան.
 Ձեզ՝ անօր գիբկն՝ ապաստան
 Մ'է անգին:

ԱՂԵՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԲԱՌԵՐ.— Խառնակ՝ գոյնզգոյն: Գիրգ՝ գեղեցիկ: Խնդաղին՝ ուրախ: Կայտուէ՛ր՝ դուարթութեամբ ցատկել: Թափառի՛ր՝ ասդին անդին պտտել: Դեռասի՛ տարիքը պզտիկ: Ապաստան՝ պատրասարուելու, պաշտպանուելու տեղ: Անգին՝ թանկագին, քիչ գտնուող:

24.— ԴԱԻԻԹ

Դաւիթ սղտիկ տղայ մըն էր:
 Շատ տղոց պէս ան ալ մատնե-
 րովը քիթը կը խառնէր, հակա-
 ռակ մայրիկին խրատներուն:

Օր մը Դաւիթ նոր ձերմակ

Հագուստ մը հագած էր, և շատ
ուրախ էր: Բայց չէր մոռցած
դարձեալ իր գէշ սովորութիւնը
և մատներովը քիթը կը խառնէր:

Յանկարծ, քիթը արիւնեցաւ
և Դաւիթի ճերմակ աղուոր հա-
գուստը աղտոտեցաւ:

Ասիկա այնչափ ցաւ պատճա-
ռեց իրեն որ մէյմըն ալ մատները
քիթը չխօթեց:

Պզտիկնե՛ր, եթէ դուք ալ Դա-
ւիթի պէս այդ աղտոտ և տգեղ
սովորութիւնը ունիք, մի՛ ընէք,
որպէս զի օր մը չլաք անոր պէս:

25. ԳԱՐՆԱՆԱԲԵՐ

Կապոյտ գլխով, կանանչ ոստով,
եւ ծաղիկ եմ անուշ հոտով.

Թէ տունկա փոքրիկ է ցած,

Արօտներու մէջ միշտ կեցած.

Բայց իմ փունջս ամէնուն տան,

Թէ՛ աղքատի, թէ՛ մեծատան.

Իբրեւ զարնան առաջին զարդ,

Կրնայ տեսնել ամէն մէկ մարդ.

Եւ եմ սիրուն զարնան զուշակ,

Իմին անունս է մանուշակ:

26.—ՏԱՐՈՒԱՆ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍՆԵՐԸ

Ամիսները երեսուն կամ երե-
սունը մէկ օր են. միայն Փետրը-
ուար ամիսը քսանը ութը կամ
քսանը ինը օր է. ասոնք են ամիս-
ներուն անուններն. Յունուար, Փե-
տրուար, Մարտ, Ապրիլ, Մայիս,
Յունիս, Յուլիս, Օգոստոս, Սեպ-
տեմբեր, Հոկտեմբեր, Նոյեմբեր,
Դեկտեմբեր:

27.—ՄԱՆՈՒՇԱԿ

Մանուշակը սիրուն փոքրիկ ծա-
ղիկ մըն է: Ան ունի կապոյտ գոյն

և անուշ հոտ: Ուրտեղ կը բուս-
նի մանուշակը: — Ան կը բուսնի
թուփերու տակ, խոտերու մէջ:

Սրբուհի բանջարանոցին մէջ
փոքրիկ մանուշակ մը գտաւ և մօ-
րը բերաւ: Մայրը ուրախացաւ և
համբուրեց իր փոքրիկ սիրուն
Սրբուհին: Մարտիրոս ալ փունջ
մը մանուշակ բերաւ իր ուսուցչին:
Ուսուցիչը շնորհակալ եղաւ և
ըսաւ.

— Շատ ապրիս:

28. ՀՐԵՇՏԱԿ ԸԼԼԱԼ ԿՈՒԶԵՍ

Ինծի կ'ըսեն. «Հրեշտակ մըն ես»
Բայց ասկէ չեմ չփանար ես.
Գովեստի ձեւ է ատիկա
Որուն բնաւ տեղը չկայ:

Թէպէտ սղտիկ եմ տակաւին,
Կը փափաքեմ ես սրտովին,

Այդ անունին սուրբ և աղուոր
Ըլլալ իրօք արժանաւոր:

Քաղցրաբարոյ ըլլալ կ'ուզեմ.
Նաեւ զըւարթ ու ժրպտադէմ՝
Միշտ հնազանդ ու բարեկիրթ
Աշխատասէր ու գըլթասիրտ:

Այսպէս կըրնամ երկրիս վրան
Հրեշտակներու ըլլալ նման.
Եւ անկէ ետք, երկինքն ալ
Իրաւքնէ հրեշտակ զառնալ:

ԲԱՌԵՐ. — Սրտովին՝ սրտանց: Քաղցրաբարոյ՝
անուշ բնաւորութիւն ունեցող: Ժրպտադէմ՝ ժրպ-
տուն դէմքով: Գրասիրտ՝ գուլթ ունեցող, բարի:

29. — ԲԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ

Զարուհի և Աշխէն երկուքոյ-
րեր էին:

Զարուհի այնքան գեղեցիկ էր
որ զինքը առաջին անգամ տեսնու-
ղը կը հիանար իր վրայ և անմի-
ջապէս կը համակրէր իրեն: Իսկ

Աշխէն, ընդհակառակը, սիրուն
չէր, և ասիկա վիշտ կը պատճա-
ռէր իրեն :

Օր մը Աշխէն՝ երբ իր մօրը
հայելիին մէջ ինքզինքը կը դի-
տէր, ըսաւ տխրութեամբ .

— Քանի որ գեղեցիկ չեմ, կ'ու-
զեմ այնքան բարի ըլլալ որ ամէն
մարդ զիս սիրէ :

Այդպէս ալ ըրաւ և ամէնէն
սիրուեցաւ : Իր դէմքը ամէնէն
սիրուն արարածէն աւելի գեղեցիկ
երեւցաւ, որովհետեւ իր աչքե-
րուն մէջ կը փայլէր բարութիւնը :

Բարութիւնը գեղեցկութենէն
աւելի հաճելի է :

Գեղեցիկ աղջիկը հոտաւէտ
վարդ մըն է, իսկ բարի աղջիկը
անսպառ գանձ :

ԲԱՌԵՐ . — Հանսրիշ՝ սիրել : Անսպառ՝
հասնող :

30. ՓԻՍԻԿԸ

Մեծ փիսիկ մը ունիմ ես,
Մորթը փայլուն բուրդի պէս,
Դեղին կոնակ, ճերմակ փոր,
Կը մլաւէ ամէն օր :

Փիսիկները կ'ըլլան չար .

— Ի՞նչ պատմեմ ձեզ ես երկար, —

Օր մը կաթս լափեց ան,
Դիրքըս ըրաւ ցիր ու ցան,
Եւ երբ զարկի իր զլխուն,
Ձեռքէս բերաւ շատ արիւն :

Փիսիկ, ալ քեզ չեմ սիրեր,
Կեղծաւոր ես, շահասէ՛ր .

Երբ կաթ տեսնես՝ կը գգուես,
Դիչ մը ետքն ալ կը ճանկես :

ԲԱՌԵՐ . — Շահասէր՝ չա՛ր սիրող, Գոռե՛շ՝
սիրել :

31. ԳԷՇ ԿԱՏԱԿԸ

Վահան և Մարկոս երկու ա-
նառակ տղաք էին, միշտ իրարու-
հետ կռիւ կ'ընէին: Վահան՝ աւե-
լի չար Մարկոսէն, միշտ գէշ կա-
տակներ կ'ընէր:

Այսպէս, անցած օր, Վահան
կատակի համար գրիչը նետեց Յա-
կոբի գլխուն: Գրչածայրը գնաց
միսուեցաւ Յակոբի ականջը, ուր-
կէ սկսաւ արիւն հոսիլ:

Եթէ քիչ մը աւելի խորը մըխ-
ուէր, խեղճ տղուն ականջը պիտի
խուլնար:

Վահան շատ գէշ պատիժ մը
կրեց:

Զգուշացէ՛ք գէշ կատակներ
ընելէ:

ԲԱՌԵՐ. — Մխուի՛ մտնել: Հոսի՛ վազել:
Պատիժ կրե՛լ՝ պատժուիլ:

32. ԱՇԽԱՏՈՂԻՆ ԵՐԳԸ

Թէեւ փոքրիկ բայց ժրաշան
կարուհին եմ ես մեր տունին,
Թաթիկներս յոգնիլ չունին,
Կ'ուզեն գործել ամէն վայրկեան:

Արշալոյսէն մինչև գիշեր
Կը հիւսեմ զարդ, կը կարեմ կար,
Կտրեմ ձեւեմ միշտ անդադար
Բանիմ ասեղ, ժանեակ, նիշեր:

Աշխատութիւն, ա՛յս է իմ երգ.
Կեանքը կռիւ մըն է անդուլ,
Ու երբ կենանք անհոգ ու թոյլ
Կրնանք մնալ անօթի, մերկ:

ԲԱՌԵՐ. — Ժրաշան՝ աշխատող, Անդուլ՝ վերջ,
դադար չունեցող:

33. ԳԻՆԻՆ

Գինին խաղողէն կը շինուի.
խաղողը որթին պտուղն է: Երբ
հասուննայ ան, աշնան ատեն կը

Ժողովեն, այս է այգեկութքը: Խա-
ղողը կը ճմլեն և քանի մը օր կը
ձգեն որ խմորուի: Նոր գինին
կ'եռայ, կարծես թէ կ'եփի: Երբ
խմորումը լմնայ, տակառներու
մէջ կը դրուի: Կայ կարմիր և
ճերմակ գինի:

34. ԵՂՈՒԱՐԴ Կ'ԱՂՈթԷ

Աչքերուդ մէջ չարաճըճի
Խանդոտ բոց մը կը վառվռուի.—
Ով գիտէ ի՞նչ կ'աղօթես դուն,
Մահճիդ վրայ նստած արթուն:

Շրթունքներուդ վրայ կ'այրի
Պաշկներուն հուրքը վարդի,

Ով գիտէ ի՞նչ կ'աղօթես դուն,
Մահճիդ վրայ նստած արթուն:

Ա՛լ քնացիր գո՛հ, անայլայլ
Երազներով օրօրուէ՛ ալ,
Հրեշտակներ թո՛ղ երկինքէն
Քու մանկային օրօրդ երգեն:

Մ. Ա.

ԲԱՌԵՐ.— Խանդոտ՝ աղուոր: Մահիճ՝ անկո-
ղին: Հուր՝ կրակ, բոց: Անայլայլ՝ անհոգ, հան-
դարտ: Մանկային՝ տղու յատուկ:

35. ԼԱԻ ԸՆԿԵՐԸ

Շաւարչը կը սիրեն որովհետեւ
լաւ ընկեր մըն է, միւս տղաքը չի
նեղեր, ընդհակառակը, ձեռքէն
եկածը կ'ընէ անոնց նեղութիւնը
թեթեւցնելու համար:

Օր մը, Շաւարչը ամբաստանե-
ցին թէ դպրոցին պատերուն վրայ
մատիտով բաներ կը գրէ: Շա-
ւարչ գիտէր թէ ո՞վ գործած է

այդ յանցանքը, բայց չըսաւ. միայն
յայտնեց թէ ինք չէր պատը աւ-
րողը :

Ուսուցիչը ծանր պատիժ մը
տուաւ անոր: Շաւարշ նորէն բան
մը չըսաւ :

Բայց ճշմարիտ յանցաւորը,
յուզուելով Շաւարշի ազնուու-
թենէն, լալով գնաց խոստովանե-
ցաւ թէ ի՛նք գրած էր պատին
վրայ :

Ուսուցիչը գովեց անոր անկեղ-
ծութիւնը: Իսկ աւելի գովեց Շա-
ւարշը որ ընկեր մը պատժել չտա-
լու համար ինքզինքը պատժել
տուած էր :

36. ՆԱԻԱՍՏԻՆ

Նաւաստի մը կը մեկնէր
Դէպի հեռու երկիրներ :
«Կ'երթաս, ըսաւ մէկն իրեն,

Բայց չե՞ս վախնար ծովերէն .
Հայրդ ու մեծ հայրդ ալ գացին ,
Եւ զո՛հ եղան արկածին :

«Իսկ քուկին հայրդ ո՞ր մեռաւ :

— Իր անկողնին մէջ հարկաւ :

«Ուրեմն այն տեղ դուն ի՞նչպէս
Ամէն գիշեր կը ննջես :

ԲԱՌԵՐ .— Ննջե՛լ՝ քնանալ :

37. ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱԶՔԸ

Լեւոն և Թագուհի մինակ մնա-
ցած էին տան մէջ: Լեւոն ըսաւ
քրոջը .

— Եկո՛ւր, շատ մը ազուոր ու-
տելիքներ գտայ, ամէնքն ալ կըր-
նանք ուտել, մայրիկը բնաւ չպի-
տի տեսնէ :

Թագուհի պատասխանեց.

— Կը հաւանիմ, պայմանաւ որ
անանկ տեղ մը երթանք ուր ոչ
ոք մեզ տեսնէ :

—Շատ աղէկ, ըսաւ եղբայրը,
քովի սենեակը մեղր կայ, հոն
երթանք:

—Բայց դրացին մեզ կրնայ
տեսնել:

—Ան ատեն խոհանոց երթանք,
դարակին մէջ կարագ կայ:

—Բայց դիմացի պատուհանն
ալ կին մը կայ որ մեզ կը տեսնէ:

—Ուրեմն մառան երթանք և
խնձոր ուտենք, այնտեղ այնքա՛ն
մութ է որ ոչ ոք պիտի տեսնէ
մեզ:

—Կը հաւատա՞ս, սիրելի Լե-
ւոնա, ըսաւ Թադուհի, եթէ մար-
դոց աչքերն սլ չտեսնեն, Աստու-
ծոյ աչքերը ամէն տեղ են և ա-
մէն բան կը տեսնեն:

38. ՄԱՅՐԸ ԵՒ ԻՐ ԵՐԿՈՒ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ

Մեր թաղին մէջ խեղճ աղքատ

Մայր մը կար շատ երջանիկ:

Ունէր զաւակ երկու հատ

Մէկը մեծ՝ միւսն էր փոքրիկ:

Ասոնք մէկտեղ կապրէին

Փայփայելով զիրար միշտ

Կապուած սիրով կաթոգին՝

Ձէին ճանչցած երբեք վիշտ.

Օր մը մեծը մօրն ըսաւ.

«Դիտեմ՝ զիս շատ կը սիրես,

Բայց չես կրնար դուն բընաւ

Սիրել, որքան ես գբեղ.»

Մայրը հարցուց իր տղուն

«Ինչո՞ւ կ'ըսես ատանկ բան:

—Երկու զաւակ ունիս դուն,

Գոչեց, ես՝ մայր մը միայն:»

ԲԱՌԵՐ. — Կարողին՝ շատ:

39. ՊԱՐԿԵՇՏ ԵՂԻՔ

Օր մը Մարգարիտ իր տան մօ-
տէն հաւկիթ մը գտաւ և հաս-

կըցաւ թէ դրացուհիինն է . ան-
միջապէս գնաց և անոր տուաւ :

Դրացուհին Մարգարիտի այս
ընթացքէն շատ գոհ եղաւ :

Քիչ ատենէն Մարգարիտ վառ-
եակ մը ընդունեցաւ իր դրացու-
հիէն . այդ վառեակը իր տուած
հաւկիթէն ելած էր :

Վառեակը ազէկ պահուելով
հաւ եղաւ և ածեց շատ հաւկիթ-
ներ : Մարգարիտ շուկայ կը տա-
նէր, և կը ծախէր զանոնք :

Այդ հաւկիթներէն թուխսի
ալ դրաւ և ունեցաւ վառեակներ :

Այսօր Մարգարիտ քսան հաւ
ունի, որոնք շատ հաւկիթ կուտան
անոր և անոնց գնով Մարգարիտ
իր մօրը կ'օգնէ :

Այսպէս կը վարձատրուի պար-
կեշտ գործ մը :

40. Թ Ռ Ո Ւ Ց Ի Կ Ս

Մ'ն վեր ելիր, վե՛ր ելիր,
Իմ գեղեցիկ թռուցիկ՝
Ամպերուն քով բարձրացիր,
Իբր արծիւ սլացիկ :

Արասանս երկայն է՝
Որչափ ուզես ելիր վեր,
Տեղս ընդարձակ ու մեծ է՝
Չկան քեզի արգելքներ :

Հովը ահա կը փչէ՝
Թող տամ պիտի ալ քեզի,
Ճիշտ օ՛ն ժամը յարմար է՝
Թռի՛ր բարձրերն երկինքի :

Մ'ն վեր ելիր, վե՛ր ելիր,
Իմ գեղեցիկ թռուցիկ ,

Արասանս երկայն է,
Որչափ ուղեւս վեր ելիր :

ՍՍԱԿԱՆ ՎՐԴ.

ԲՍՈՒՆԲՐ .— Մշացիկ՝ բարձրերը թռչող :

41. ԱՆՀՆԱԶԱՆԴ ՏՂԱՆ

Մարգար չարունակ լուցկիներու
հետ կը խաղար : Մայրը միշտ
կը պատուիրէր որ այդ վտանգա-
ւոր սովորութիւնը ձգէ, բայց
Մարգար մտիկ չէր ընէր :

Օր մը, Մարգար և իր քոյրը
մինակ էին տան մէջ :

Չար տղան նորէն լուցկիներու
հետ խաղալ սկսաւ : Վառած լուց-
կի մը ինկաւ քրոջը շրջագգեստին
վրայ, բռնկեցաւ և խեղճ աղջիկը
սկսաւ ողջ ողջ այրիլ : Իր աղա-
ղակներուն վրայ դրացիները հա-
սան և դժուարաւ կրցան բոցերը
մարել :

Մարգարի քոյրը հիմայ հիւան-
դանոցն է և յոյս չկայ որ ապրի :
Իսկ Մարգար թէեւ զղջաց ու
լացաւ ըրածին համար, բայց անօ-
գուտ :

Առաջուրնէ պէտք է զգոյշ և
հնազանդ ըլլալ : Վերջէն զղջալը
օգուտ չընէր :

42. ԲԱՐԻ ԱՂԶԻԿԸ

Փոքրիկ աղջիկ մըն եմ բարի,
կը խելօքնամ ամէն տարի,
Գիրքերուս հետ կ'ապրիմ մինակ,
Անոնք եղան հաճոյքս հիմակ :

Մերգ, կարկանդակ, սեր և չաքար
Հրապոյր չունին ա՛լ ինձ համար :
Գրքիչ կարկին թուղթ ու տետրակ
Խաղալիքներս եղան հիմակ :

43. ԾԱՌԵՐ ԵՒ ՊՏՈՒՂՆԵՐ

Խնձորենին. կուտայ խնձորներ
և տանձենին՝ տանձեր : Խնձորով
կը շինուի խնձորօղի և տանձով՝
տանձօղի :

Դեղձին կուտայ դեղձեր, սա-
լորենին՝ սալորներ, ծիրանին՝ ծի-
րաններ :

Գարնան ատենը կրնաք քաղել
կեռասներ կեռասենիէն և ելակ-
ներ ելակի տունկէն :

Ընկուզենին կուտայ ընկոյզներ :
Կաղնին՝ կաղիններ :

Որթին վրայ կը բուսնին խա-
ղողներ :

Թզենին թուզ կուտայ, արմա-
ւենին՝ արմաւ, նարնջենին՝ նա-
րինջ :

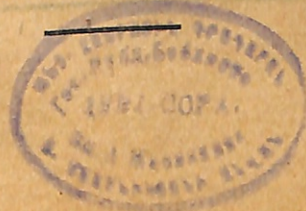
Զիթենին միշտ կանանչ տերեւ
ունի, աշնան ատեն ձիթապտուղ-

ները կը քաղեն : Զիթապտուղը
ճմլելով ջաղացքի մէջ՝ ձէթ կը
հանեն :

45. Ն Ա Յ

Երբ ցորենը հասուննայ, հըն-
ձողը զայն կը կտրէ, յետոյ կալին
մէջ յարդը ցորենէն կը զատէ, և
ցորենը ջաղացք կը տանի. ջաղաց-
պանը զայն կը փոշիացնէ և այս-
պէս ալիւր կը պատրաստէ : Ալիւ-
րով կը շինուի խմոր և փուռին
մէջ եփուելով՝ հաց կ'ըլլայ :

46. ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

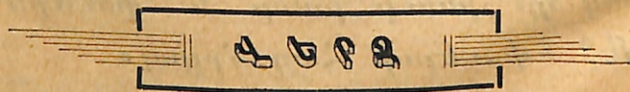
Դերձակը երիկ մարդոց հա-
գուստներ կը շինէ, ինչպէս վե-
րարկու, և այլն ։

Կարուհին կը շինէ շրջագդեսա-
ներ . կը գործածէ թել, ասեղ,
գնդասեղ, մկրատ ։

Ջուլհակը ճարտարութեամբ կը
հիւսէ բուրդի, կանեփի թելերը
և անոնցմով կերպաս կը շինէ .

Բեղդյրներ կը գանուին բեղդյ-
րավաճառին քով .

Կօշկակարը կօշիկ կը շինէ, և
հերիւն կը գործածէ կաշին ծա-
կելու համար ։

ԳՐԱՏՈՒՆ Պ. ՊԱԼԵՆՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յ. Դազունճեան .— Աշխարհաբար Քերականութիւն ԳՐԾ.	
(Տարրական դասընթացք)	4.—
» Աշխարհաբար Քերականութիւն	
(Միջին դասընթացք)	6.—
» Աշխարհաբար Քերականութիւն	
(Բարձրագոյն դասընթացք)	7.50

LE FRANÇAIS, Cours complet pour l'enseigne-	
ment direct de la langue française	
I partie	3.—
II »	5.—
III »	6.—

G. ZOBOU. — Correspondance et terminologie	
commerciale Français-Ture	20.—

Կ. Բասնճեան .— Ազգ. Պատմութեան (Տարրական)	4.—
» » » (Միջին)	6.—

Մ Ա Մ Լ Ո Յ Տ Ա Կ

Մ. Նուսրեան .— Առձերն Ձրանս-Հայ բառարան	
Սուրեն Պարբեան .— Հայուհին	
Թորոս .— Յարութիւն, Թարգմ. Երուանդ Օտեան	

Գին 1 ԳՐԾ.

100 հատը 70 ԳՐԶ.

2013

4110

ՀՀ Ազգային գրադարան

